

Grote onzekerheid door onder andere olie en euro

De recente ontwikkelingen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten hebben de olieprijs fors verder opgestuwd. In de eerste variant wordt verondersteld dat door aanbodbeperkingen de olieprijs in 2011 en 2012 gemiddeld 15 dollar per vat hoger ligt dan in het basispad (de voorliggende raming). De hogere olieprijs resulteert in een hogere inflatie en koopkrachtverlies, waardoor de gezinsconsumptie minder toeneemt. Dit doet zich ook in het buitenland voor, zodat het niveau van de relevante wereldhandel en de uitvoer wat lager komen te liggen. Het verleden leert dat oliedollars (van de olieproducerende landen) met enige vertraging tot besteding komen, waardoor de gecumuleerde daling van de wereldhandel volgend jaar iets geringer is dan dit jaar. De ten opzichte van de centrale raming teruggelopen productiemogelijkheden remmen de investeringen van bedrijven. De bbp-groei komt in zowel 2011 als 2012 0,3 à 0,4%-punt lager uit. De hogere uitgaven aan werkloosheidsuitkeringen en lagere belastingopbrengsten worden niet helemaal gecompenseerd door hogere gasbaten, waardoor het EMU-saldo iets lager uit komt dan in het centrale pad. Als de oliedollars door de huidige onrust in het Midden-Oosten in mindere mate tot besteding komen, zijn de negatieve effecten van de hogere olieprijs iets sterker. De tweede variant presenteert de gevolgen van een wereldwijde opleving van het vertrouwen van consumenten en producenten. Deze opleving geeft een impuls aan de relevante wereldhandel, de consumptie en de bedrijfsinvesteringen. Onder invloed van de extra vraag uit binnen- en buitenland neemt de werkgelegenheid wat sneller toe dan in de centrale projectie. Hogere btw-opbrengsten en een daling van het aantal werkloosheidsuitkeringen leiden tot een verbetering van het EMU-saldo.

De euro staat de laatste tijd onder druk door acute financiële problemen in enkele lidstaten. Maar ook de dollar verzwakt door de tekorten op de begroting en lopende rekening van de Verenigde Staten. In de derde variant wordt verondersteld dat het vertrouwen in de euro langzaam terugkeert, maar het wantrouwen tegenover de dollar juist verder toeneemt. Concreet is verondersteld dat in vergelijking met de centrale raming de euro in 2011 5% sterker is tegenover de dollar en in 2012 10%. De duurdere euro verslechtert de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven ten opzichte van niet-euroconcurrenten. Andere eurolanden hebben daar ook last van en omdat de Nederlandse uitvoer relatief sterk gericht is op dit Europese achterland, vertaalt de hogere eurokoers zich in een lagere groei van de relevante wereldhandel. De gereduceerde vraag uit het buitenland en de verslechterde concurrentiepositie remmen de uitvoer en resulteren daardoor in een geringere bbp-groei en een geringere toename van de werkgelegenheid. De gezinsconsumptie neemt ten opzichte van het centrale pad iets toe als gevolg van de lagere inflatie en rente.

Effecten van:

A: een 15 dollar hogere olieprijs

B: gunstiger economische ontwikkeling wereldwijd

C: appreciatie van de euro met 10%

	A		B		C	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
	cumulatieve afwijkingen in %					
Relevante wereldhandel, volume	-0,8	-0,4	0,3	1,0	-0,4	-1,1
Invoerprijs goederen	2,9	3,3	--	--	-1,9	-4,0
Lange rente (niveau in %, nominaal)	0,7	0,2	--	--	-0,2	-0,5
Olieprijs (dollar per vat)	15	15	--	--	--	--
Contractloon marktsector	0,2	0,5	0,0	0,2	-0,1	-0,9
Consumentenprijsindex (cpi)	0,5	1,3	0,0	0,1	-0,2	-0,9
Bbp, volume	-0,4	-0,7	0,1	0,4	-0,2	-0,6
Consumptie huishoudens, volume	-0,4	-0,9	0,1	0,5	0,1	0,2
Investeringen bedrijven, volume	-2,3	-3,9	0,7	2,4	-1,0	-1,9
Uitvoer goederen (excl. energie), volume	-0,8	-0,5	0,3	0,8	-1,1	-2,5
Werkgelegenheid, arbeidsjaren	-0,2	-0,5	0,0	0,2	-0,1	-0,3
EMU-saldo (niveau, % bbp)	-0,1	-0,3	0,0	0,2	0,0	-0,1